

[Arne Larsen.]

med de forskellige forordninger. Det har været noget vanskeligt for mig at finde materiale frem, som begrunder og forklarer, hvorfor disse forordninger, og især denne forordning, er så nødvendige. Jeg har mest indtrykket af, at den er af mere eller mindre formel karakter, men at vi er nødsaget til at lave en lov om det her i landet. Jeg har ikke indtrykket af, at det er noget, der får nogen særlig stor betydning, og når man ser det ud fra den synsvinkel, så kan det jo synes én, at disse foranstaltninger, der skal iværksættes, er nok så rigoristiske, nok så konsekvente.

Det er ikke alene dansk myndighed, som kan udføre kontrol på dette område. Her giver vi altså monopoltilsynet denne myndighed, men også Fællesskaberne og Kommissionen har mulighed for at blande sig i kontrolarbejdet, hvis de mener, at forordningen bliver overtrådt. I så fald skal dansk myndighed altså være til rådighed med vejledning og bistand for at få problemerne undersøgt.

I den forbindelse vil jeg gerne rette et spørgsmål til ministeren. I artikel 17 og 18 i forordningen står der noget om sanktionsbestemmelser og bøder, der kan idømmes, og der tales i ét tilfælde om 500 regneenheder, i et andet tilfælde om 10.000 regneenheder og i et tredje tilfælde om 20 gange vederlaget, som man får for bemeldte transport. Jeg har ikke kunnet finde ud af, hvad der egentlig dækkes af begrebet regneenheder, men måske ministeren kan klare begrebet for mig.

Jeg har forstået, at denne forordning ikke bare gælder for transport inden for landets grænser, men at den også gælder transport mellem Fællesskabets forskellige lande og mellem de enkelte fællesskabslande og tredjelande. Deri har jeg sikkert ret. Inden for indenrigstrafikken er der ganske bestemte retningslinjer, idet disse transportdokumenter ikke skal udfærdiges, når det drejer sig om transportafstande under 100 km, i grænsetrafik 30 km, og når det drejer sig om godsmængder på 5 tons eller derunder. Derfor vil disse bestemmelser næppe få synderlig stor betydning for indenrigstrafikken.

Jeg vil altså gerne for fremtiden efterlyse lidt mere assistance fra ministeriernes side, når det drejer sig om lovgivning i forbin-

delse med forordninger, sådan at folketingets medlemmer får det bedst mulige grundlag at tage stilling til sagerne på, men jeg skal tilsige velvillig udvalgsbehandling i denne sag. Stort set tror jeg, at denne lovgivning ikke gør nogen synderlig skade.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Jeg vil godt takke for modtagelsen af lovforslaget, der, som det rigtigt og af mange er blevet bemærket, hører hjemme i småtingsafdelingen. Der blev fremsat ønske om en række oplysninger fra hr. Arne Larsen, og ønsket om oplysninger skal jeg naturligvis imødekomme over for udvalget.

Med hensyn til spørgsmålet om regningsenhederne vil jeg tillade mig at give et foreløbigt svar med mulighed for at korrigere det over for udvalget, hvis det er forkert. Jeg mener, at regningsenhederne er dollarværdien før den sidste devaluering.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den i London, Moskva og Washington den 10. april 1972 undertegnede konvention om forbud mod udvikling, fremstilling og oplagring af bakteriologiske (biologiske) og toksinvåben samt om disse våbens tilintetgørelse.

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. X) findes i tillæg A. sp. 2143, fremsættelsen i tidenden sp. 1126).

Forslaget sattes til forhandling.

Robert Pedersen: Der er i den socialdemokratiske gruppe helhjertet støtte til det fremsatte forslag til folketingsbeslutning om at ratificere den konvention, der forbyder

[Robert Pedersen.]

udvikling, fremstilling og oplagring af de såkaldte B-våben, det vil sige bakteriologiske eller biologiske våben.

Det eneste, vi alle beklager, er, at det ikke også er lykkedes at skabe en konvention om C-våben, de kemiske våben. Jeg synes imidlertid, man skal hilse det med glæde, at der i artikel IX er en løfteparagraf, hvorefter alle de ratificerende lande forpligter sig til at arbejde videre i god tro, således at vi kan forvente inden længe også at få forelagt en konvention om de såkaldte C-våben.

Da konventionen indebærer, at bestående lagre tilintetgøres, er det den første virkelig globale nedrustningsforanstaltning siden den anden verdenskrig, hvilket man ikke mindst i et lille land må hilse med stor glæde. Hvis ikke dagen i øvrigt havde været så alvorlig og forretningsordenen så streng, så kunne man jo have sluttet med at råbe hurra, og så kunne hr. Skytte have taget os i hånden og drukket kaffe, grundtvigsk kaffe nede i salen, og så kunne vi have sunget en sang fra højskolesangbogen og været glade — men det forbyder jo forretningsordenen.

Lowzow: Da mit partis ordfører ikke er til stede, skal jeg kommentere den foreliggende sag på det konservative folkepartis vegne.

Selvfølger har denne sag en nær tilknytning til den debat, vi havde forleden dag om fredsforskning. Her ser vi et reelt resultat af, hvad man kan opnå ved forhandlinger på internationalt plan. Det er noget, der er så positivt, så det er en hel selvfølge, at vi slutter op bag ønsket om at ratificere denne konvention.

At det er svært at komme igennem med en sådan sag, ser man bl. a. af, at der er blevet arbejdet med den siden den 21. generalforsamling i 1966 i De Forenede Nationer. Det viser, at man skal fortsætte et sådant fredsforhandlingsarbejde på de fronter, hvor der er realiteter at opnå; selv om de kan være små, er det alligevel kimen til en videre udvikling af den afspænding, som vi alle ønsker og gerne vil have fremmet.

99 lande har underskrevet konventionen, men kun 2 har ratificeret den. Det kan være, at vi ved en forholdsvis hurtig ratifikation kan være med til at fremme denne ud-

vikling, så konventionen bliver aktuel og træder i kraft.

Der er netop påbegyndt de indledende møder i Finland med henblik på en videre afspænding mellem øst og vest. Her står vi med kimen til det, og oven i købet, som den socialdemokratiske ordfører fremførte, med en yderligere løfteparagraf om, at man vil fortsætte forhandlingerne for at søge frem til en afgørelse også om de kemiske våben, som jo indebærer en meget større risiko end disse, da man er i tvivl om, hvor meget man i virkeligheden turde benytte de bakteriologiske våben.

Vi kan tilslutte os forslaget og kan kun anbefale, at man ratificerer konventionen så hurtigt, som man med rimelighed kan, således at det kan være et ledespor for andre nationer til at følge det op, idet vi jo skal op på 22 nationer, før konventionen træder i kraft.

Poul Hartling: Venstre vil stemme for det fremsatte forslag til folketingsbeslutning, der ratificerer denne konvention. Det er, synes vi, et rigtigt skridt og et vigtigt skridt. Der er mange mangler, der er meget, man kunne ønske mere, der er meget, man kunne drøfte videre i nedrustningsudvalg og andre steder; sådanne drøftelser fortsætter inden for FN's rammer, og det vil vi støtte. Men at der er mangler, skal ikke hindre os i at støtte, at man nu gennemfører dette skridt, som man er nået med denne konvention.

K. Helveg Petersen: Jeg kan på det radikale venstres vegne støtte forslaget til folketingsbeslutning om ratifikation af den pågældende konvention. Jeg skal blot føje den bemærkning til, at her har vi et udtryk for resultater i den rigtige retning.

Det er jo problemer, der har været på dagsordenen igennem mange år, og for den, der har haft lejlighed til at følge det på lidt nærmere hold, er det naturligt at tænke tilbage på de mange tekniske problemer, der involveres, først og fremmest verifikationsspørgsmålet. Nu har man taget det første skridt i forbindelse med B-våbnene, hvor verifikationsproblemet ikke er så stort, som når det drejer sig om C-våbnene. Det kunne der siges meget om. Det, jeg gerne vil understrege, er, at det meget vigtige spørgsmål

[K. Helveg Petersen.]

om C-våbnene, de kemiske våben, altså ikke er blevet løst, og der er anledning til at tro, at man står over for nogle meget vanskelige forhandlinger netop omkring verifications-spørgsmålet.

Det er et afspændingstegn, at man kan tage dette skridt, det viser, at der er en politisk baggrund, som er frugtbar for, at man tager yderligere skridt, og vi må fra dansk side gøre, hvad vi kan for, at den næste aftale følger så snart som overhovedet muligt.

Gert Petersen: Det er jo ganske interessant og på sin vis lidt tragisk, at hvis der sker en eller anden krigerisk forvikling et eller andet sted på kloden, så giver det anledning til store overskrifter og stor interesse også i denne sal, men når der tages et skridt på nedrustningsområdet, et faktisk skridt, så er det noget, som vi registrerer med nogle ganske få bemærkninger. Jeg skal i og for sig ikke bryde den linje, som har været lagt her, men jeg vil dog føje til, at man skal gøre sig klart, at der er gået umådelig vanskelige og umådelig langvarige forhandlinger forud for den konvention, som vi nu her står over for at tilslutte os. Vi husker også alle utvivlsomt de dramatiske beretninger, som fra tid til anden er kommet om virksomheder hos stormagterne, der beskæftigede sig med fremstilling af bakteriologiske våben. Vi husker alle de mareridtsagtige skildringer, som er kommet om, hvordan sådanne bakteriologiske våben kunne fungere, hvilke virkninger de ville have.

Her er altså et område, hvor det trods alt er lykkedes at sætte en slutstreg, at gøre op med en hidtidig udvikling og bremse den. Jeg er helt enig med hr. K. Helveg Petersen i, at det er beklageligt, at man ikke også har kunnet sætte en tilsvarende slutstreg for de kemiske våbens vedkommende; der var i lang tid en tendens til at koble forbud mod bakteriologiske våben sammen med forbud mod kemiske våben, det var et ønske, som blev fremført østfra, mens man vestfra var utilbøjelig til at foretage denne sammenkobling, fordi kontrolproblemet blev anset for at være meget større, mere kompliceret, når det drejer sig om kemiske våben. Det, der gav anledning til, at man kunne komme frem til en konvention om forbud mod de bakteriologiske våben, var, at man østfra

ændrede holdning og accepterede det synspunkt, at man tager denne sag ud for sig.

Jeg ser konventionen som en perle på en kæde, hvor andre perler er sådan noget som forbuddet mod atomvåben på Sydpolarområdet og i Latinamerika, den delvise prøvestopaf-tale, aftalen om ikke-spredning af atomvåben, aftalen om en delvis afmilitarisering af havbunden, aftalen om ikke-placering af kernevåben i det ydre rum og på månen — alt sammen noget, som vi kan kalde beskedne skridt, og som er beskedne skridt. Men ser vi disse skridt i forhold til, hvad der skete fra 1918 til 1933, hvor man jo også diskuterede nedrustning og i og for sig fra tid til anden havde nogle umådelig ambitiøse planer, må vi sige, at der nu er tale om skridt, som der er realitet i, måske ikke så meget derved, at de ændrer den eksisterende tilstand, men de forhindrer, at denne eksisterende tilstand på de pågældende områder udvikler sig til noget værre.

Derfor synes jeg, man må hilse også denne konvention med tilfredshed, men tilfredsheden skal naturligvis ikke overskygge, at der er en lang, lang vej endnu, før kloden er blevet et sikkert sted. Den delvise afmilitarisering af havbunden er ikke tilstrækkelig, forbud mod bakteriologiske våben er ikke tilstrækkeligt, så længe det ikke er fulgt op af et forbud mod kemiske krigsvåben. Det delvise prøvestop er ikke tilstrækkeligt, men må munde ud i et totalt prøvestop for atomvåben, for kernevåben osv. osv. Man kunne fortsætte på samme linje.

Min hovedkonklusion er, at man skal ikke kimse ad de resultater, som er opnået, de gør kloden til et lidt sikrere sted. Men de må først og fremmest være en spore til at komme videre, og her synes jeg jo nok, at det må være netop i Danmarks interesse at koncentrere sig om et par af de problemer, som jeg nævnte. Her tænker jeg i ganske særlig grad på et forbud mod kemiske krigsvåben og et totalforbud mod afprøvning af kernevåben, altså også underjordiske prøver. Jeg tror, det er dér, man nu skal til at gå videre, og jeg synes, at Danmark må have en særlig interesse i at presse på her og måske også selv tage initiativer i den retning.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen): Jeg skal nøjes med at takke for den enstem-

[Udenrigsministeren.]

mige tilslutning til ratifikation af denne konvention.

Jeg er helt enig i alt, hvad der har været sagt om de kemiske våben, både det beklagelige i, at de ikke er med, og også accepten af, at vi trods alt tog dette skridt, ikke mindst fordi der også i denne beslutning ligger en meget stærk tilskyndelse til ikke at lade det være tomme ord, at arbejdet skal fortsætte for at få en lignende ordning gennemført vedrørende de kemiske våben, som vi her gennemfører vedrørende de bakteriologiske våben.

Jeg er helt enig med hr. Gert Petersen, når han stærkt tilskynder os til at mase videre på for at opnå det totale forbud mod kernevåben. Hr. Gert Petersen og jeg er enige herom og arbejder så meget med det, vi kan. Det er givet, at det er et skridt, som det er nødvendigt at få fremmet så meget som muligt, og skulle der være mulighed for at tage realistiske initiativer, skal vi også nok være parat til at tage dem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den af De Forenede Nationers 26. generalforsamling vedtagne ændring af artikel 61 i De Forenede Nationers pagt af 26. juni 1945.

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. IX) findes i tillæg A. sp. 2131, fremsættelsen i tidenden sp. 1126).

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Forhandling om udenrigsministerens redøgørelse af 22. november 1972.

(Redøgørelsen findes i tidenden sp. 1294).

Søgaard: Jeg vil gerne sige tak til udenrigsministeren for den redøgørelse, vi fik i går om konferencen angående sikkerhed og samarbejde i Europa.

Vi har jo op gennem årene haft adskillige drøftelser her i folketinget om vor sikkerhedspolitik, og vi har i disse diskussioner ofte oplevet en aversion imod vort medlemskab af den vestlige forsvarsalliance, en modstand, som nok nærmest gik ud på, at krig var en uafvendelig ting med denne alliances eksistens. På det seneste er det, ligesom tonen er blevet lidt mere modereret, hvilket vel må ses på baggrund af udviklingen og de klare kendsgerninger. I den virksomhed, som Danmark bl. a. påtog sig i forbindelse med vort medlemskab af NATO, var sigtet jo også en politik, som gik ud på stadig at støtte og selv tage initiativer til afspændingsmuligheder mellem øst og vest.

Vi er nu nået til en station på denne vej, nemlig den konference, som i går tog sin begyndelse i Helsingfors, hvor en række lande skal prøve at forberede en egentlig sikkerheds- og samarbejdskonference. Ikke bare Danmarks og andre enkeltstående landes initiativer har været medvirkende hertil. Selve det vestlige sikkerhedspolitiske samarbejde har her vist sin duelighed ved at være med til at låse dørene op for yderligere afspændingsmuligheder mellem øst og vest. Selv om det naturligvis ikke på nuværende tidspunkt er muligt at vurdere, hvor langt man kan komme i forbedringen af relationerne mellem de to områder, er dette, at